

Dankuly Csaba

LEVEZETÉS

(à la Oravec)

Amikor az apám kidobta
a kilencedik emeletről a tévét
és csomókban tépte ki az anyám
haját, nem tudom, hol lehettem,
mert az égvilágon semmire
nem emlékszem: talán még túl
kicsi voltam ahhoz, hogy felfogjam,
mi történik, talán az asztal alá
vagy egy sarokba húzódva
bömböltem süketen és vakon,
esetleg nem is voltam ott, hanem
a nagyszüleimnél, akik állítólag
akkorra már ellentmondást
nem tűrően sürgették a hozzájuk
költözést, mindenesetre
amikor évekkel később tudomást
szereztem az esetről, annyira
valószerűtlennek tűnt, mintha
csak azért mesélné el anyám,
sőt találná ki, pedig minden szava
hihetően hangzott, hogy végleg
elszakítson az apámtól, akitől
igazából már a válásuk után olyan
durván eltiltott, hogy bár
ugyanabban a városban éltünk,
nemhogy felkerestem volna,
még csak nem is kerestem
a találkozást vele egyszer se,
legfeljebb kétszer vagy háromszor
láttam őt valamelyik mellékutcában

a túloldalon eltámolyogni,
de óvakodtam átmenni, nehogy még
a húsz évvel későbbi önmagammal
kelljen akkor szembenéznem.

GYÓNÁS-FÉLE

Amikor a nagyapám meghalt,
nagyanyám mit sem tudott róla. Gondoltuk mi.
Őt, akinek betegsége miatt hamarabb volt esedékes
a halála, megelőzte nagyapám, aki végül összeomlott
a feszültségtől és felelősségtől, amivel a nagyanyám
gondozása járt. Napokon át eltitkoltuk nagyanyám elől
a férje halálát, azt hazudtuk, hogy nálunk lakik, mert
kicsit meghűlt, és nem engedhetjük ki egyelőre a hidegbe.
De ő mindvégig sejtett valamit, ez már a kérdéseiből
is kiderült, amelyeket ő maga válaszolt meg. „Hol van?”
„Miért nem jön haza?” „Becsaptok.” „Meghalt.”
Halála éjszakáján én vigyáztam nagyanyámra.
Hogy – áltattam magam – kiálljam az újabb őrségpróbát,
enyhén piásan állítottam be. Ültem az ágya mellett, s igyekeztem
meggyőzni: egyen valamit, majd bújjon be a paplan alá
és aludjon, mert már késő van. De ő nem akart. Makacskodott,
hogy engedjem sétálni a házban. Mondtam, nem lehet,
még véletlenül megint elesik és beveri a fejét,
mint legutóbb. Az elesést és a fej beverést persze nem
mondtam, csak gondoltam. Le akart szállni az ágyból.
Próbáltam visszatartani. Felcsúszott a pongyolája,
elém tárult még mindig kislányos hasa, ágyéka.
Nem volt rajta bugyi. Egy ideig nem mozdult,
és én sem bírtam mozdulni. Aztán nagy nehezen felült,
megfogta a kezem, és simogatni kezdte,
a nagyapám nevét suttogva. Eleredtek a könnyeim.
Már szinte tárgyitalan volt, hogy akar-e sétálni

vagy sem. Óvatosan visszaemltem az ágyba,
és betakartam. Engedte. A fal felé fordult.
Éjjel, a másik szobában, miután alaposan
meghúztam a tartalék üveget, s résnyire
hagytam a két szoba közti ajtót,
végighevertem ruhástól az ágyon.
Miért nem maradtam az ő szobájában?
Hiszen azért jöttem, hogy ügyeljek minden
mozdulatára. Tapintatból? Nem akartam
feszélyezni, hogy netán megint meztelenül látom?
Gyávaságból? Nem akartam tanúja lenni szenvedésének,
esetleg halálának? Fáradtságból? Mert nem bírtam már
nyitva tartani a szemem? Vagy egyszerűen részegségből?
Reggel, amikor elég későn már
átmentem a szobájába, a fejére
volt húzva a paplan. Nem mertem felemelni,
figyeltem, emelkedik-süllyed-e. Nem tudtam
megállapítani, egyszer úgy tűnt, emelkedik-süllyed,
máskor nem. Lehúztam róla végül lassan.
Nyitott szájú, levegőt szomjazó, immár
elszíneződésnek indult, merev, görnyedt
test tárult a szemem elé.
Hirtelen belém rémlett: éjszaka,
valamikor hajnalban talán, mintha
mozgolódást hallottam volna. Mért
nem mentem át azonnal? Hiszen talán
a vécére kellett mennie, és abba halt bele,
hogy senki nincs mellette, aki elvezesse odáig.

VANNAK MÉG EGYEZÉSEK

Apám szeretett, talán még most is szeret
verekedni. Anyám nem szeretett, és most sem
szeret verekedni. De valahányszor apám nekiment,
kénytelen volt felvenni a harcot. És veszíteni nyilván.

Az eredmény: kitépett hajcsomók, kifecamított állkapocs, dagadt pofacsont, zúzódások, véraláfutások. Földhöz vágott edények, széttört bútorok, ablakon kihajított tévékészülék, hűtőláda (a frissen megteremtett otthon nélkülözhetetlen kellékei).

Menekülés otthonról. Legtöbbször éjnek idején.

Apámnak új családja van most. Úgy hallom, a feleségét nem izgatja, hogy iszik, hisz ő is iszik. Két fiúgyermeküket az apám, ki tudja, miért, ugyanúgy nevezte el, mint engem és a tesóm. Talán mert ők is ikrek.

Magánélet B, 2021
(olaj, vászon, 100 x 130 cm)